

Arbetsmarknadsdepartementet
Enheten för arbetsrätt och arbetsmiljö

Vår referens/dnr A2019/00895/ARM

a.remissvar@regeringskansliet.se

103 33 STOCKHOLM

Stockholm 2019-09-19

REMISSVAR

BELASTNINGSREGISTERKONTROLL I ARBETSLIVET – BEHOVET AV UTÖKAT FÖRFATTNINGSTÖD (SOU 2019:19)

Visita har getts möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet ”Belastningsregisterkontroll i arbetslivet – behovet av utökad författningsstöd”.

Visita, Svensk besöksnäring, är en bransch- och arbetsgivarorganisation för besöksnäringen. Visita samlar mer än 5 300 medlemsföretag med över 7180 verksamheter, främst hotell, restauranger, caféer, nöjesrestauranger, cateringföretag, konferensanläggningar, spa, campingföretag, vandrarhem, skidanläggningar, nöjes- och djurparker, turistbyråer och eventföretag. Som branschorganisation hjälper Visita företagen att växa och utvecklas och är besöksnäringens företrädare i politiska frågor. Som arbetsgivarorganisation ger Visita företagen råd och stöd i arbetsgivarfrågor och företräder företagen i förhandlingar. Visita tecknar branschens kollektivavtal och är en medlemsorganisation i Svenskt Näringsliv.

1. Sammanfattning

Visita anser inte att något generellt förbud mot registerkontroll bör införas men om detta trots allt sker tillstyrker Visita att de måste införas ett utökad författningsstöd att få tillgång till uppgifter om enskilda som finns i belastningsregistret. Ett dylikt författningsstöd måste dock kunna appliceras på betydligt fler verksamheter än de som föreslås i det nu aktuella betänkandet. Detta bör ske genom en generell avvägningsregel.

2. Remissvar

Då aktuellt betänkande måste ses mot bakgrund av betänkandet ”Förslag till förbud mot registerkontroll” (SOU 2014:48) vill Visita inledningsvis framföra att man avstyrker ett dylikt förslag.

Blir förslaget om förbud mot registerkontroll verklighet tillstyrker Visita att det måste införas ett ökat författningsstöd att i vissa verksamheter få del av uppgifter om enskilda som finns i belastningsregistret. Ett dylikt författningsstöd måste emellertid kunna appliceras på betydligt fler verksamheter än de som är aktuella i betänkandet. Redan idag kan Visita identifiera många fler verksamheter där det måste anses berättigat att arbetsgivaren känner till förekomsten av tidigare brottslighet.

Att i detalj reglera för vilka verksamheter det är tillåtet att begära registerutdrag torde emellertid knappast vara görligt. Arbetsmarknaden och näringslivet förändras i allt snabbare takt vilket innebär att det kan komma att föreligga ett berättigat intresse av att kunna ta del av uppgifter i belastningsregistret för andra verksamheter än de som vid ett givet tillfälle identifierats. Visita anser därför att om det införs ett generellt förbud mot registerkontroll måste ett dylikt förbud förenas med en generell avvägningsregel.

Oaktat vilken väg lagstiftaren väljer, dvs en avvägningsregel eller i lag identifierade verksamheter där registerutdrag tillåts, kan det konstateras att det redan idag finns betydligt fler verksamheter i vilka det finns ett berättigat intresse att inhämta registerutdrag än de verksamheter utredningen analyserat. De skäl som gör sig gällande för en sådan kontroll är bland annat skydd för allmänheten och anställda, förebyggande av brott och förtroende för anställda och verksamheten.

Nedan anges exempel på tjänster inom besöksnäringen där det i allra högsta grad är motiverat att tillåta begäran om registerutdrag.

- Verksamheter som serverar alkohol måste enligt alkohollagen inneha ett serveringstillstånd. Tillstånd meddelas efter en lämplighetsprövning av den som söker tillståndet. Alkohollagen ställer höga krav på den som har serveringstillstånd. Tillståndshavaren själv eller en serveringsansvarig person som tillståndshavaren har utsett ska vara närvarande på serveringsstället och ha tillsyn över serveringen under hela serveringstiden. Den som är serveringsansvarig ska ha fyllt 20 år och vara lämplig för uppgiften. Som del i lämplighetsprövning inför beviljandet av serveringstillstånd alternativt återkallande av serveringstillstånd granskas de anställda som anses ha ett betydande inflytande i verksamheten. Om dessa anställda tidigare har begått brott kan denna omständighet leda till att en ansökan avslås eller att ett tidigare meddelat serveringstillstånd återkallas. Ett återkallat eller ett icke beviljat serveringstillstånd leder så gott som alltid till att verksamheten måste läggas ner alternativt inte kan startas upp. Det är av den anledningen helt avgörande för verksamheter av denna art att de även i fortsättningen kan begära att vissa arbetssökande uppvisar utdrag ur belastningsregistret inför en anställning. En annan ordning skulle innebära att företaget i praktiken inte kan bedöma om den arbetssökande uppfyller lämplighetskriterierna enligt alkohollagen för den aktuella tjänsten. Istället tvingas man anställa personen i fråga utan sådan bedömning, för att sedan avvakta och se om det i efterhand – genom myndigheternas prövning av serveringstillståndet – framkommer att olämplighet föreligger hos honom eller henne till följd av tidigare brottslighet. En sådan ordning kan under inga omständigheter anses rimlig.

- Inom bl a hotell- och restaurangverksamhet har arbetstagare i många fall ansvar för egendom av betydande värden, det kan röra sig om kassahantering, hantering av gästers egendom mm. För att förebygga brott och därmed också upprätthålla förtroendet för verksamheten finns ett behov av att kunna ta del av uppgifter i belastningsregistret.
- Städ respektive vaktmästeri, i synnerhet på hotell, där anställda har tillgång till privatpersoners tillhörigheter. Samma resonemang som i punkten ovan gör sig gällande här.
- Verksamheter som tillhandahåller barnpassning eller någon annan form av aktiviteter för barn, dvs anställda som anställs för att hantera barngrupper. Som exempel kan nämnas skidlärare och barnpassning på hotell. Här kan jämförelse göras med vad som gäller för skolor och förskolor, d v s det finns ett berättigat intresse av att kunna ta del av uppgifter i belastningsregistret.
- Nyckelpersoner inom samtliga verksamheter. Det kan röra sig om bl a ekonomichefer, controllers och säkerhetsansvariga. Dessa positioner innefattar särskilda ansvarsområden där det är motiverat att kunna göra registerutdrag för att på så sätt förebygga brott och därmed också upprätthålla förtroendet för verksamheten.
- Verksamheter inom besöksnäringen har ibland en skyldighet att anlita ordningsvakter. Där sådan skyldighet inte föreligger anställer verksamheter inte sällan s.k. entrévärdar. Dessa har i uppgift att säkerställa att ordning upprätthålls, dels i kön och dels i lokalen. Att säkerställa ordning innebär bl a att säkerställa att berusade eller drogpåverkade personer inte vistas i lokalen och att precis som ovan anges observera att det inte förekommer narkotikahandel/bruk bland gäster i syfte att stävja narkotikabruk och narkotikahandel. Även för dessa personer finns det ett berättigat intresse för företagen att ta del av uppgifter i belastningsregistret.

Listan är inte uttömmande men ger en tydlig bild av att det inte på långt när kan vara tillfyllest att, såsom föreslås i betänkandet, lagstifta om ett utökat författningsstöd för några få identifierade verksamheter. Vidare visar exemplifieringen ovan att man från utredningens sida borde ha utnyttjat sin rätt att göra en vidare undersökning, d v s kartlagt och analyserat om det finns andra aktörer på arbetsmarknaden som måste anses ha ett berättigat intresse att inhämta registerutdrag.

Visita

Jonas Siljhammar

VD

Antje Dederling

Förhandlingschef